

ÖZGÜN ARAŞTIRMA / ORIGINAL ARTICLE

Copyright@Author(s) - Available online at dergipark.org.tr/en/pub/igusbd.
Content of this journal is Licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 (CC BY-NC-ND) International License.

Türkiye’de Yayınlanan Kurumsallaşma Başlıklı Akademik Çalışmaların Bibliyometrik İncelemesi

Bibliometric Review of Academic Studies Titled Institutionalization Published In Turkey

¹Betül GÜMÜŞ

²İbrahim Cemil ULUKAN

Öz

Amaç: Kurumsallaşma kavramının doğru anlaşılması ve uluslararası yazın ile uyumlu şekilde ele alınması halen ciddi bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyaca cevap vermek adına bu çalışmanın amacı, Türkiye’de kurumsallaşma başlıklı akademik yayınları bibliyometrik analiz yöntemiyle inceleyerek, yayınların hangi yıllarda, hangi türlerde yapıldığını ve hangi çalışma alanlarıyla ilişkilendirildiğini tespit etmektir.

Yöntem: Bu çalışmada, 1993 tarihli erişilebilen ilk eserden 2023 yılı sonuna kadarki dönemde üretilmiş kurumsallaşma başlıklı eserleri incelemek üzere bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında, başlığında kurumsallaşma ve institutionalization kelimeleri geçen yüksek lisans ve doktora tezleri taranmış ve tüm akademik yayın mecraları incelenmiştir.

Bulgular: Türkiye’de ilk olarak 1993 yılında Olcay Çam tarafından yazılan makaleden 1995 yılındaki Sibel Özbudun’un ve Süleyman Güngör’ün yüksek lisans tezleri ile 1988 yılında Esat Arslan’ın doktora tezinden bugüne kadar kurumsallaşma başlıklı 348 yüksek lisans, 127 doktora tezi ve 210 makale yayınlandığı tespit edilmiştir.

Sonuçlar: Yapılan araştırma sonucunda kurumsallaşma başlıklı akademik yayınların yıllara göre dağılımında 2006 yılı ve sonrasında yapılan yayınların ciddi olarak artış gösterdiği, yapılan akademik yayınların özellikle işletme, kamu yönetimi, turizm bilim dallarında ve aile işletmeleri, küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ) gibi anahtar kelimeler ile bağlantılı olarak yazıldığı ve yapılan yayınların ağırlıklı olarak Türkçe olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Kurumsallaşma, Bibliyometrik Analiz, Tez İnceleme, Makale İnceleme, Akademik Yayın İnceleme

Jel Kodu

M1, M10, M19

¹Öğr. Gör. Dr., Eskişehir Teknik Üniversitesi, Ulaştırma Meslek Yüksekokulu, Ulaştırma Hizmetleri Bölümü, Eskişehir, Türkiye.
✉ betulgumus@eskisehir.edu.tr

²Prof. Dr., Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, İktisadi ve İdari Programlar Bölümü, Eskişehir, Türkiye.
✉ culukan@anadolu.edu.tr

Geliş/Received: 16.08.2024
Kabul/Accepted: 12.07.2025

Betül GÜMÜŞ, İbrahim Cemil ULUKAN “Bibliometric Review of Academic Studies Titled Institutionalization Published In Turkey”, Istanbul Gelisim University Journal of Social Sciences, 12 (2), October 2025, pp. 832-846.

Abstract

Aim: There is still a serious need for the concept of institutionalization to be correctly understood and addressed in line with international literature. To address this need, the objective of this study is to examine academic publications on institutionalization in Turkey using bibliometric analysis methods to determine in which years and in which types these publications were produced and to which fields of study they are related.

Method: In this study, bibliometric analysis was used to examine publications titled institutionalization produced between 1993, the earliest accessible work, and the end of 2023. As part of the study, master's and doctoral theses containing the words institutionalization and kurumsallaşma in their titles were searched, and all academic publication channels were examined.

Results:: Starting with the article written by Olcay Çam in 1993, followed by the master's theses of Sibel Özbudun and Süleyman Güngör in 1995, and the doctoral thesis of Esat Arslan in 1988, a total of 348 master's theses, 127 doctoral theses, and 210 articles on institutionalization have been identified.

Conclusion: The research revealed that academic publications on institutionalization have significantly increased since 2006, particularly in the fields of business administration, public administration, and tourism, and in connection with keywords such as family businesses and small and medium-sized enterprises (SMEs) and that the publications were predominantly in Turkish.

Keywords

Institutionalization, Bibliometric Analysis, Thesis Review, Article Review, Academic Publication Review

Jel Codes

M1, M10, M19

Giriş

Kurumsallaşma konusu; dünyada örgüt kuramı, tarih, sosyoloji, tıp, vb. alanlarda çalışılsa da Türkiye’de özellikle işletmecilik yazınında sıklıkla ele alınmakta olup, yapılan yayınların önemli bir kısmı aile işletmeleri ile ilişkilendirilmektedir. Türkiye’deki her yüz işletmeden 95-97’si aile işletmeleri niteliğindedir ve bu işletmeler ciddi finansal ve yönetsel sorunlarla boğuşmaktadır. Kurumsallaşma kavramı, özellikle aile işletmelerinin sorunlarının çözümüne yönelik bir yaklaşım olarak dile getirilmektedir. Aile işletmeleri bağlamında bu kavram, Türkçe yazında, bir işletmede karar alma sürecinin ve faaliyetlerin kurucu/sahip ya da sahiplerinin hegemonyasında, onların bilgi ve yetenekleriyle sınırlı, kurallara ya da politikalara bağlanmadan, genellikle kaotik bir şekilde yürütülmesinden ziyade, rasyonel, biçimsel bir işleyiş ve ilkeler çerçevesinde yürütüleceği bir çalışma ortamının ve örgüt kültürünün oluşturulmasıyla ilişkilendirilir.

Kurum ve kurumsallaşma, aile işletmeleri bağlamının dışında, örgüt kuramında yoğun çalışılan kavramlardır. Jepperson (1999) kurumu, “belirli bir aşama ya da özelliğe ulaşmış sosyal bir düzen ya da bir kalıp” olarak tanımlamaktadır. Örneğin, evlilik, aile, ders verme, hukuk birer kurumdur. Meyer ve Rowan (1991)’e göre kurumsallaşma “sosyal süreçlerin, yaptırımların ya da gerçekliklerin, sosyal düşünce ya da eylemde kural benzeri bir durum ya da özellik kazanması”dır.

İşletmecilik yazınında kurumsallaşma kavramının yukarıda bahsedilen iki “ele alınış biçiminin” sıklıkla birbirine karıştığı görülmektedir. Kavramın doğru anlaşılması ve uluslararası yazın ile uyumlu bir şekilde ele alınmasına ciddi anlamda ihtiyaç vardır. Bu yönde atılabilecek ilk adımlarından birisi, kurumsallaşma kavramının işletmecilik yazınında hangi kapsamda, ne şekilde ele alındığına, hangi kavram ve konularla ilişkilendirildiğine yönelik net bir resmin elde edilmesidir. Türkiye’de kurumsallaşma ile ilgili yayınların sayısında son yıllarda önemli bir artış olmasına rağmen, kurumsallaşma araştırmaları üzerine nispeten az sayıda inceleme yapılmıştır. Bu bağlamda bu araştırmanın temel amacı, Türkiye’de erişilen ilk akademik yayından bugüne -2023 yılının sonuna kadar- ulusal literatürde “kurumsallaşma”

başlıklı çalışmaların çeşitli değişkenlere göre analiz edilmesi ve yayınların bibliyometrik açıdan hangi dönemlerde, hangi alanlarda, hangi konu başlıkları ile ilişkilendirildiğinin tespit edilmesidir. Türkiye’de “kurumsallaşma” ile ilgili birçok akademik çalışma yapılmış olmasına rağmen, bu çalışmaların sistematik ve kapsamlı biçimde (özellikle bibliyografik analiz yöntemiyle) incelenmemesi, bu çalışmanın önemli motivasyonunu oluşturmaktadır.

Bibliyometrik analiz yöntemi, mevcut literatürün birincil performansını niceliksel olarak analiz etmede ve araştırmaların önemli noktalarından yararlanarak mevcut araştırmaların ilerlemesini ve gelecekteki araştırmaların eğilimlerini elde etmede değerli bilgiler sağlayan bir yöntemdir. Bu çalışmanın amacı da Türkiye’de ulusal literatürde “kurumsallaşma” başlığı altında yapılan akademik yayınları bibliyometrik analiz yöntemiyle inceleyerek araştırmaların hangi yıllarda, hangi biçimlerde, hangi konularda ve hangi alanlar ile ilişkili yapıldığını saptamaktır. Türkiye’de “kurumsallaşma” ile ilgili birçok çalışma yapılmış olmasına rağmen, bu çalışmaların sistematik ve kapsamlı bir şekilde ilk kez incelenmesi ve bu incelemenin bibliyografik analiz yöntemi ile ilk kez yapılıyor olması da bu çalışmanın özgünlüğünü göstermektedir.

Kavramsal Çerçeve

Çalışmanın giriş kısmında da belirtildiği üzere Türkiye’de kurumsallaşma, en fazla a) aile işletmeleri ve b) örgüt kuramı olmak üzere iki kapsamda ele alınmaktadır. Bu noktadan hareketle, sözü edilen iki yaklaşımın sahip oldukları bakış açıları aşağıda özetlenmiştir.

Aile İşletmeleri Bağlamında Kurumsallaşma Kavramı

Aile işletmeleri bağlamında-KOBİ’ler de bu gruba dahil edilebilir-kurumsallaşma genellikle Türkiye’ye özgü bir kavram niteliği kazanır ve örgüt kuramı kapsamında ele alınan kurumsallaşma yazınından anlamsal ayrışmalar yaşanır, bu alandan yapılan alıntılar azalır.

Kurumsallaşma kavramı literatürde sıklıkla işletme anayasası, yetki devri ve yetkilendirme, profesyonelleşme, yönetime katılma, iç denetim mekanizmalarının kurulması, etkin iletişim, hesap verebilirlik, formel örgüt yapısı, işletmenin sosyal sorumlulukları, şeffaflık ve hesap verebilirlik, toplumsal değer ve normlara uyum ve kurumsal tutarlılık gibi kavramlar ile birlikte kullanılmaktadır (Akkuş ve Bilen, 2020: 42).

İşletmelerin yönetiminin ve kontrolünün profesyonel yöneticilere bırakılması, işletme süreçlerinde profesyonel çalışanların stratejileri ve öngörülleri uyarınca hareket edilmesi, işletmede profesyonel danışmanların istihdam edilmesi gibi faaliyet ve politikaların benimsenmesi ile ilintili olan kurumsallaşma kavramı (Bayar, 2021: 67) işletmelerin gelişip sürekliliğinin sağlanması, sistemin farklı unsurlarının hem kendi içlerinde hem de sistemin bütünüyle ilişkisinin belirlenmesi, farklı rol ve görevlerin tanımlanması ve nihayetinde sağlıklı bir işleyiş kurulması için zorunluluktur. İşletmelerde artan meşruiyet kaygısı, daha derin bir kabul görme anlayışı ve sürekli güçlenen geri bildirim dinamiklerinin bir sonucu kabul edilen kurumsallaşma kavramı (Colyas ve Powell, 2006: 305) ile işletmenin diğer organizasyonlardan farklı olarak kendine has bir kimliğinin olduğu inancı ile toplumsal ihtiyaçlara uyum sağlayan duyarlı ve esnek yapısı desteklenmektedir (Mert, 2022). İstikrarsız ve düzensiz bir şekilde örgütlenmiş faaliyetlerden düzenli, istikrarlı, sosyal olarak bütünleştirici örüntülerin ortaya çıkması durumu olarak adlandırılabilen kurumsallaşma kavramı bir organizasyonun katılımcılarının ve çevrenin özelliklerinden etkilenen bir dizi karar yoluyla kendine özgü bir karakter yapısı geliştirdiği bir süreç olarak kendisini göstermektedir (Alpay vd., 2008: 435).

Kahramanoğlu (2021:4850)’na göre kurumsallaşma; işletmelerin geleceklere yönelik belirledikleri amaçlara uygun olarak kabul ettikleri normlar, değerler ve ilkelerle yönetilmeleri ve bu özellikleri ile varlıklarının devamı ve faaliyetlerin geliştirilmesi açısından sınırlı kişiler veya gruplara bağlı olmadığı, nesnel yönetimin hâkim olduğu etkili bir yapılanma biçimidir. Temiz ve Ergüneş (2022: 28), işletmelerin varlıklarını koruyabilmeleri ve devamlılıklarının sağlanmasının halihazırdaki yönetim anlayışlarını değiştirmelerine ve süreçlerini iyileştirmelerine bağlı olduğunu, bu aşamalarda da kurumsallaşmanın önemli bir yere sahip olduğunu ifade etmektedirler. Kurumsallaşma süreçleri işletmelerin belirli kurallara ve standartlara bağlı olmaları ve zamanla diğer kurumlardan farklı ve özgün bir kimliğe bürünmeleri süreçlerine verilen genel bir isim olarak zaman zaman işletmeler açısından sektör gerekleri ve paydaşların talepleri neticesinde kaçınılmaz da olabilmektedir.

Sağdıç (2021)'a göre kurumsallaşma “bir işletmenin belli bir büyüklüğe ulaştıktan sonra, kişilerden bağımsız olarak belirlenen vizyona ulaşmak ve misyonu gerçekleştirmek amacıyla, hedef ve stratejiler doğrultusunda faaliyet göstermesi, değerlere, kurallara, standartlara, süreçlere sahip olması, değişen koşullara uyan sistemleri kurması ve gelişmelere uygun olarak organizasyon yapısını oluşturması ve sonrasında bunları kültür haline getirmesidir”.

Aydın Küçük (2021: 57) tüzel kişiliğin gerçek kişi veya kişilerden ayrıldığı ve bu bağlamda kişisel değil işletmeye özgü kuralların ve ilkelerin geçerli olduğu kurumsallaşmış bir kurumda işlerin belirli kurallara göre yapıldığını ve işletmenin kişilerden bağımsız hale geldiğini öne sürmektedir. Yazara göre, işletmede işlerin nasıl, ne zaman ve hangi şekilde yapılacağı kişiler tarafından öznel süreçlerle değil, işletmelerde önceden kurulan rutin programlar, standartlar, normlar ve kurallarla belirlenmekte; sistemlerde bireyselliğin getirdiği yanılmalardan ziyade ortak aklın ve verilerin güvenilirliğine inanılmakta ve nesiller boyunca işletmelerin sürekliliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

İşletmelerde çalışanların görevlerinin, hak ve sorumluluklarının, iş yapış şekillerinin yazılı olarak belirtilmesi ile geliştirilen biçimselleşme, profesyonellerin istihdam edilmesi, işe alınan profesyonellerin kurum tarafından desteklenmesi ve kurumun diğer meslek kuruluşlarıyla profesyonel ilişkiler içinde olması şeklinde ifade edilen profesyonelleşme, ekonomik faaliyetlerin yanı sıra işletmelerin topluma ve çevreye gönüllü olarak katkıda bulunması olarak ifade edilen sosyal sorumluluk, işletmelerin stratejik planlarının misyon, vizyon, amaç ve hedefleriyle uyumlu olmasına karşılık gelen tutarlılık, işletmeleri diğer işletmelerden ayıran ve bu noktada kurumsal kimliğe vurgu yapan özerklik ile kamuoyunun işletme hakkında doğru ve zamanında bilgilendirilmesi esasına dayanan şeffaflıktan oluşan bileşenlerin ağırlığı işletmelerdeki kurumsallaşma düzeyinin temel belirleyicisi konumunda yer almaktadır (Karaso, 2015: 189-190).

Aile işletmelerine ilişkin kurumsallaşma literatüründe öne çıkan kurumsallaşma aşamaları arasında işletmenin hedeflerine uygun organizasyon yapısının oluşturulması, yönetim mekanizmalarında sorumlulukların titizlikle belirlenmesi ve yönetim kurulunun etkinliğinin artırılması, aile işletmeleri için aile anayasasının hazırlanması ve akabinde aile ilişkilerinin ve beklentilerinin netleştirilmesi, iş tanımlarının ve işin gereklerinin belirlenmesi, nepotizmin işletmeden uzaklaştırılarak çalışanlar arası dengenin sağlanması, görev dağılımında uzmanlığın esas alınması, insan kaynakları seçimi ve yerleştirilmesinde işin gereklerine uygun seçim ve yerleştirme sisteminin oluşturulması sayılabilir (Yücel ve Özkalan, 2012: 261; Yolaç ve Doğan, 2011: 98).

Örgüt Kuramı Bağlamında Kurumsallaşma Kavramı

Genellikle kabul görmüş, kalıcı, istikrarlı, normatif ilişki biçimi ile ilişkilendirilen kurumsallaşma kavramı akademisyenler tarafından hem bir “süreç” hem de bir “durum” olarak incelenmekte ve değerlendirilmektedir (Bandara, Wynn ve Yigitbasioglu, 2021: 809). “Kurumsalcılık” kavramının isim babalarından biri olan Selznick 1957 yılında yazdığı “Yönetimde Liderlik: Sosyolojik Bir Yorum” isimli kitabında işletme ve kurum kavramlarını birbirinden ayırmıştır. Selznick’e göre işletmeler gözden çıkarılabilir, satılabilir, dışarıdan temin edilebilir veya basitçe ortadan kaldırılabilirler. Kurumlar ise değerli ve vazgeçilmezdir, atılmamalı, aksine korunmalıdır. Selznick’e göre kurumsallaşma, bir işletmenin “kurum” haline gelmesi sürecidir ve işletmeye “eldeki görevin teknik gerekliliklerinin ötesinde” değerler aşılandığı için bu durum zamanla gerçekleşir. İşletmelerin kurumlara dönüşümü “kendi kendini sürdürme kaygısıyla” tetiklenir ve bu durum hem “belirli bir kalıcılık ve istikrar” ihtiyacını ima eder hem de istikrar kazandıkça işletmeler esnekliğini kaybettiği için işletmelerin “iç ve dış güçlere uyum sağlama” ihtiyacını da beraberinde getirir (Fleck, 2007: 67).

Kurumsallaşma kavramı; işletmelerin veya sosyal sistemlerin değerlerinin, inançlarının, politikalarının, uygulamalarının ve kurallarının üyelerine aşılandığı ve böylece bu değer veya kuralların kolektif olarak benimsendiği bir sosyalleşme sürecidir. İşletmeler bu sayede istikrarı korurlar ve insan davranışlarını disipline edecek ve modelleyecek bir mekanizma görevi görürler (Lin ve Wang, 2022: 671). Örgüt kuramları arasında yer alan kurumsal kuram bakış açısından, kurumsal mitlerin etkisindeki örgütlerde, rekabet açısından kritik önem taşıyan etkinlik ve verimlilik faktörleri geri planda kalabilir. Örneğin, yeterince yolcusu olsun ya da olmasın bir otobüs işletmesi gerekli güzergâhlarda hizmet vermelidir. Bir üniversite, bölümlere olan talepten bağımsız olarak, uygun gördüğü bölümlerde

eğitime devam eder (Meyer ve Rowan, s.41-55). Etkinlik ve verimlilikten ziyade istikrar ve kurumsal amaçlara odaklanan kurumsal yaklaşım, aile şletmeleri kapsamında ele alınışının aksine, her zaman arzu edilen durum olmayabilir.

Literatürde örgütsel gelişim ve değişim üzerine yapılan çalışmalar, kurumsallaşmayı, şletmelerin sistemlerine ve kültürüne yapılan müdahalelerle örgütlerde değişimi sürdürme stratejisi olarak tanımlamakta ve kurumsallaşmanın zaman içinde şletmelerde değişimin devamlılığıyla doğrudan ilişkili olduğunu savunmuşlardır (Mugenyi vd., 2022: 2). Kurumsallaşma, şletmelerin çevrelerinden gelen baskılar ve uymaları zorunlu yasalar çerçevesinde kendilerinden beklenen kurallara uygun bir şletme yapısı oluşturarak, gösterdikleri çabaları ile çevrelerinden destek almayı bekledikleri sürece verilen genel addır. şletmelerdeki kurumsallaşma çabalarının en önemli amacı ise şletmenin devamlılığının sağlanmasıdır (Akkuş ve Bilen, 2020:40). Kurumsallaşma, şletmelerin paydaşlarının kendilerinden beklenen görevlerini yapabilmesi ve beklentilere cevap verebilmesi ile doğru orantılı (Temiz ve Ergüneş, 2022:28) ve bu yönü ile de şletmelerdeki sosyal inşa sürecini ifade eden bir kavramdır. Kurumsallaşma ile şletmelerin yapısal modelleri, politikaları ve uygulamaları çalışanlarına değerle aşılanır ve sonunda bu değerler farklı paydaşlar tarafından kabul edilir ve daha da ötesinde ielleştirilir hale gelirler (Lo ve Yeung, 2018:231).

Hem çok seviyeli bir sürec hem de bir sonuç olarak kabul edilen kurumsallaşma kavramının (Colyvas ve Powell, 2006: 306) şüphesiz en önemli ve en meşakkatli boyutu mevcut görevlerin teknik gereklerinin de ötesinde istenen değerlerin kuruma yerleşmesi boyutudur. Burada şletmelerin yaşadığı en önemli zorluk yeni talepler karşısında şletmenin mevcut yapısı veya uygulamalarından vazgeçmeye veya bunları değiştirmeye istekli ve hazır olmaktır. şletmeler kurumsallaştıa kendilerine özgü bir karaktere bürünme ve kurumsal kimlik kazanma eğilimi gösterir ve ayırt edici bir yetenek kazanırlar (Yolaç ve Doğan, 2011: 97).

Metodoloji

Araştırmanın Amacı ve önemi

Çalışmanın nceki kısımlarında da ifade edildiği üzere, kurumsallaşma farklı bağlamlarda ele alınan ancak en fazla şletmecilik alanıyla ilişkilendirilen bir kavramdır. Çalışılan alana bağlı olarak, bu kavrama çok farklı anlamlar yüklenebilmektedir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de ulusal literatürde “kurumsallaşma” başlığı altında yapılan akademik yayınları bibliyometrik analiz yöntemiyle inceleyerek araştırmaların hangi yıllarda, hangi biçimlerde, hangi konularda ve hangi alanlar ile ilişkili yapıldığını tespit etmektir. Türkiye’de “kurumsallaşma” ile ilgili birçok çalışma yapılmış olmasına rağmen, bu çalışmaların sistematik ve kapsamlı bir şekilde ilk kez incelenmesi çalışmanın önemine işaret etmektedir. Bu incelemenin bibliyografik analiz yöntemi ile ilk kez yapılıyor olması da bu çalışmanın özgünlüğünü göstermektedir.

Araştırma Yöntemi

Bu çalışmada, 1993 tarihli erişilebilen ilk eserden 2023 yılı sonuna kadarki dönemde üretilmiş kurumsallaşma başlıklı eserleri incelemek üzere bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Bibliyometri; incelenmesi planlanan belirli bir çalışma alanındaki yayınlara karşılıklı ilişkilerini ve birbirlerine etkilerini ölçmek için matematiksel ve istatistiksel araçların kullanıldığı niceliksel bir analiz yöntemidir (Lee vd., 2020:368) ve mevcut literatürün birincil performansını niceliksel olarak analiz edip araştırmaların en temel noktalarından yararlanarak mevcut araştırmaların ilerleme eğilimlerini ve gelecekteki araştırma yönelimlerini elde etmek için değerli bilgiler sağlayan bir yöntemdir (Dong vd.2024:3).

Yayınlara kavramsal, sosyal ve kültürel desenini ortaya çıkaran ve çeşitli disiplinlerdeki bilimsel yayınlara belirli bir dönemdeki eğilimini niceliksel göstergeler yardımıyla araştırıcıya sunan bir yöntem olarak bibliyometrik analiz tekniği verileri analiz eden kişiye zorlayıcı çalışmalara yönlendirerek ve araştırma alanının haritalanmasını sağlayarak ilgili konunun yıllar içindeki eğiliminin belirlemesine de yardımcı olur (Tutar, 2023:89). Bu yönü ile bibliyometrik analiz yöntemi, akademik

yayın performanslarında ortaya çıkan eğilimleri, iş birliği modellerini ve araştırmacıların araştırma bileşenlerini ortaya çıkarmak ve literatürdeki belirli bir alanın entelektüel yapısını keşfetmek gibi amaçlarla kullanılan, büyük hacimli yapılandırılmamış verileri titizlikle anlamlandırarak alanların evrimsel nüanslarını ve kümülatif bilimsel bilgiyi çözümlemek ve haritalamak için kullanışlı bir yöntemdir. İyi yapılan bibliyometrik çalışmaların alanda katma değer sağlayıcı çalışmaların oluşturulmasında, akademisyenlerin tek bir noktadan genel bakış elde etmelerinde, veri boşluklarını görebilmekte, yeni bilgilerin elde edilmesinde ve incelenen konuya yönelik yeni fikirler ve alana yönelik yeni çalışma alanları oluşturulmasında ciddi katkıları bulunmaktadır (Donthu vd., 2021:285).

Kurumsallaşma başlıklı yayınlara erişmek için aşağıdaki sistematik adımlar izlenmiştir:

- a) Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi üzerinden (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>) tüm yayınlanmış tezlerde başlığında “Kurumsallaşma” ve “Institutionalization” kelimeleri geçen yüksek lisans ve doktora tezleri detaylı arama ile araştırılmıştır. Bu aramalarda Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi “Gelişmiş Tarama” filtresi kullanılarak “Kurumsallaşma” ve “Institutionalization” kelimeleri süzölmüş ve bunun yanında veri kaybı olmaması için Konu, Dizin, Özet gibi bölümlerde de “Kurumsallaşma” ve “Institutionalization” başlıklı tezler saptanarak tüm veriler excel dosyasın aktarılarak tezler doktora ve yüksek lisans tezi olarak ayrıştırılmış ve aynı isimli İngilizce ve Türkçe tezler de belirlenerek ayrıca dosyalanmıştır.
- b) Türkiye’deki araştırmacıların yaygın biçimde kullandığı ve makalelerini yükledikleri Ulakbim (<http://uvt.ulakbim.gov.tr/>), DergiPark (<https://dergipark.org.tr/en/>) ve Assos Index (<https://asosindex.com.tr/>) web sitelerinde; “Kurumsallaşma” ve “Institutionalization” başlıkları ile tarama yapılmıştır.
- c) Google Scholar arama motorunda “Kurumsallaşma” ve “Institutionalization” başlıkları ile akademik yayın taraması yapılmıştır.

Araştırma sürecinde kurumsallaşma başlıklı çalışmalar ile ilgili olarak aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

1. Kurumsallaşma başlıklı yayınların kaynak türlerine göre dağılımı nasıldır?
2. Kurumsallaşma başlıklı doktora tezlerinin yayınlandığı yıllara göre dağılımı nasıldır?
3. Kurumsallaşma başlıklı yüksek lisans tezlerinin yayınlandığı yıllara göre dağılımı nasıldır?
4. Kurumsallaşma başlıklı makalelerin yayınlandığı yıllara göre dağılımı nasıldır?
5. Kurumsallaşma başlıklı doktora tezlerinin yazım dillerine göre dağılımı nasıldır?
6. Kurumsallaşma başlıklı yüksek lisans tezlerinin yazım dillerine göre dağılımı nasıldır?
7. Kurumsallaşma başlıklı makalelerin yazım dillerine göre dağılımı nasıldır?
8. Kurumsallaşma başlıklı doktora tezlerinin ana konu başlıklarına göre dağılımı nasıldır?
9. Kurumsallaşma başlıklı yüksek lisans tezlerinin ana konu başlıklarına göre dağılımı nasıldır?
10. Kurumsallaşma başlıklı makalelerin ana konu başlıklarına ve anahtar kelimelerine göre dağılımı nasıldır?

Araştırmacının Kapsamı ve Sınırlılıkları

Bu çalışmada yüksek lisans ve doktora tezleri ile akademik süreli yayıncılık standartları ile TR Dizin kriterleri ön planda tutularak TÜBİTAK ULAKBİM çatısı altında Türkiye’de yayımlanan akademik dergiler incelemeye tabi tutulmuştur. Konu ile ilgili yayınların isimleri, yılları, özetleri, anahtar kelimeleri dikkate alınarak verilerin toplama işlemi gerçekleştirilmiştir. Kurumsallaşma başlıklı ilk yayının yapıldığı 1988 yılından 2023 yılı sonuna kadar yayınlanan tüm yüksek lisans ve doktora tezleri ile makaleler inceleme kapsamına alınmıştır.

Bu çalışmada kurumsallaşma literatürü Türkiye bağlamında ele alınmış ve Türkiye’de kurumsallaşma başlığıyla üretilen akademik yayınların bibliyometrik profilini ortaya koyarak bu alandaki yerel akademik eğilimlerin, odak noktalarının ve gelişim süreçlerinin derinlemesine analiz edilmesine odaklanılmıştır. Kapsamın yalnızca Türkiye ile sınırlandırılmasının temel sebebi çalışmanın ilk defa yapılması dolayısı ile çalışmanın derinliğini artırarak yerel dinamiklerin daha ayrıntılı incelenmesine olanak tanınmasının sağlanması ve böylece Türkiye’de kurumsallaşma konusundaki akademik üretimin zaman içindeki evriminin daha net şekilde analiz edilmesine imkan tanınmasıdır.

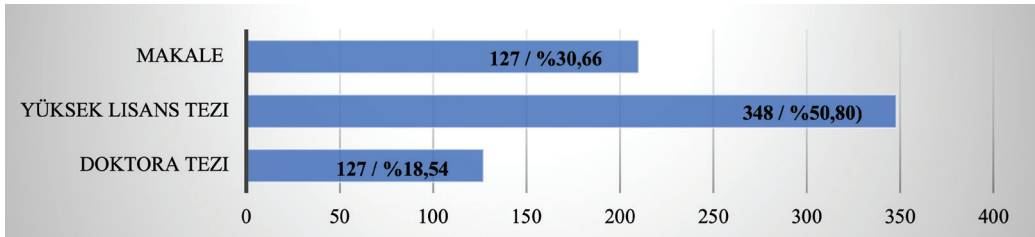
Bu çalışmada bibliyometrik verilerin güvenilirliğini artırmak amacıyla, “publication bias” (yayın yanlılığı) ve “duplicate records” (mükerrer kayıtlar) gibi sistematik hataların önlenmesine ayrıca özen gösterilmiştir. Öncelikle, aynı çalışmanın birden fazla veri tabanında veya farklı biçimlerde yinelenmesini önlemek amacıyla tüm kayıtlar tek tek analiz edilmiş ve başlık, yazar adı, yayın yılı ve dergi adı gibi temel alanlar karşılaştırılarak mükerrer kayıtlar analiz dışında bırakılmıştır. Ayrıca, yalnızca akademik mecralarda onaylanarak yayımlanmış doktora tezi, yüksek lisans tezi ve makaleler gibi akademik çalışmalar dikkate alınarak yayın yanlılığı riski en aza indirilmiştir. Bu seçici yaklaşım, veritabanı filtreleme araçları ve manuel kontrol ile desteklenmiş; böylece yalnızca özgün ve akademik niteliği taşıyan yayınlara odaklanılmıştır. Bu yöntemle, bibliyometrik analizde örneklem kalitesinin artırılması ve sonuçların geçerliliğinin korunması hedeflenmiştir.

Bulgular

Türkiye’de ilk olarak 1993 yılında Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisinde Olcay Çam’ın yazarlığında yayınlanan “Kurumsallaşma Kavramı ve Kurumsallaşmış Hasta Nedir?” başlıklı makalesinden, 1995 yılındaki Sibel Özbudun’un “Ayinden törene: Siyasal iktidarın kurumsallaşması sürecinde törenlerin işlevleri” ve Süleyman Güngör’ün “Türkiye Cumhuriyeti’nin Kurulması ve Kurumsallaşması Sürecinde Siyasal Seçkin - Aydın Seçkin İlişkisi (Ahmet Ağaoğlu Örneği)” yüksek lisans tezleri ile 1988 yılında Esat Arslan’ın “1921 Yılında Kurtuluş Savaşı İçindeki Yeri ve Önemi (Askeri-Diplomatik-Yapısal Kurumsallaşmalar Açısından İrdelenmesi)” doktora tezinden bugüne kadar 348 yüksek lisans, 127 doktora tezi ve 210 makale yayınlandığı tespit edilmiştir. Kurumsallaşma başlıklı akademik yayınlara ilişkin analizler izleyen başlıklarda ele alınmaktadır.

Kurumsallaşma Başlıklı Yayınların Kaynak Türleri

Kurumsallaşma başlıklı yayınların kaynak türlerinin bibliyometrik özelliklerine dair yapılan incelemede 2023 yılı sonuna kadar alanda toplamda 685 akademik çalışma yapıldığı görülmüştür. Bu çalışmaların 348’i yüksek lisans tezi, 127’si doktora tezi ve 210’u da makale çalışmasıdır (Bkz. Şekil 1). Kurumsallaşma başlığı içeren akademik yayınların yarısı (%50,8) yüksek lisans tezi türündedir. Bunu sırasıyla makaleler (%30,6) ve doktora tezleri (%18,5) izlemektedir.

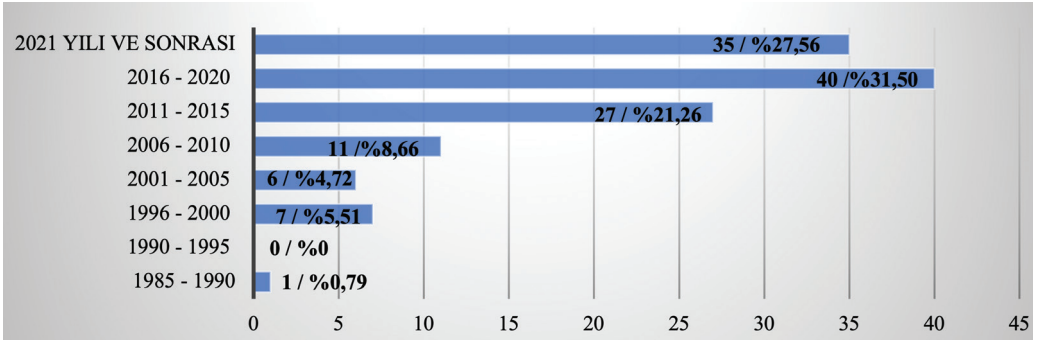
Şekil 1: Kurumsallaşma Başlıklı Yayınların Kaynak Türüne Göre Dağılımı (Frekans / Yüzde Oranları)

Kurumsallaşma Başlıklı Yayınların Yayınlandığı Yıllar

Kurumsallaşma başlıklı yayınlar doktora tezleri, yüksek lisans tezleri ve makaleler olarak sınıflandırılmış ve her bir akademik sınıftaki yayının bibliyometrik özelliklerine ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Doktora Tezleri

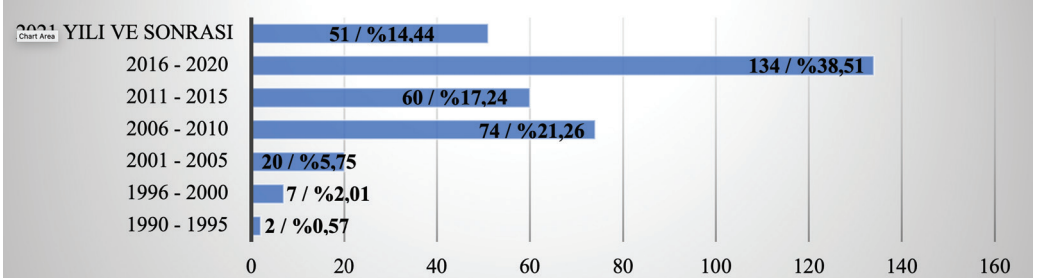
Kurumsallaşma başlıklı doktora tezlerinin yıllara göre dağılımı grafiği Şekil 2’de yer almaktadır. Grafikten de izlenebileceği üzere, doktora tez konusu olarak kurumsallaşma kavramına olan ilginin yıllar içinde gittikçe arttığı gözlenmektedir. 2021 ve sonrası olarak adlandırılan dönem üç yılı kapsamaktadır. Yıllar içindeki artış eğilimi göz önüne alındığında, son dönemin bir önceki dönemden çok daha fazla doktora tezi sayısına ulaşacağı söylenebilir. Günümüzde de hem kamu hem özel sektörde yaşanan krizler, yolsuzluklar, verimsizlikler gibi pek çok sorunun araştırmacıların dikkatini bu alana yönlendirmesi ve kurumsallaşmanın işletmelerin sürdürülebilirliği, profesyonelleşmesi, yönetim ve organizasyon kalitesi, şeffaflığı ve hesap verebilirliği gibi pek çok konuya temas etmesi ve disiplinlerarası bir çekim merkezi olması dolayısı ile çalışmaların daha da yoğunlaşması beklenmektedir.

Şekil 2: Kurumsallaşma Başlıklı Doktora Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı (Frekans / Yüzde Oranları)

Yüksek Lisans Tezleri

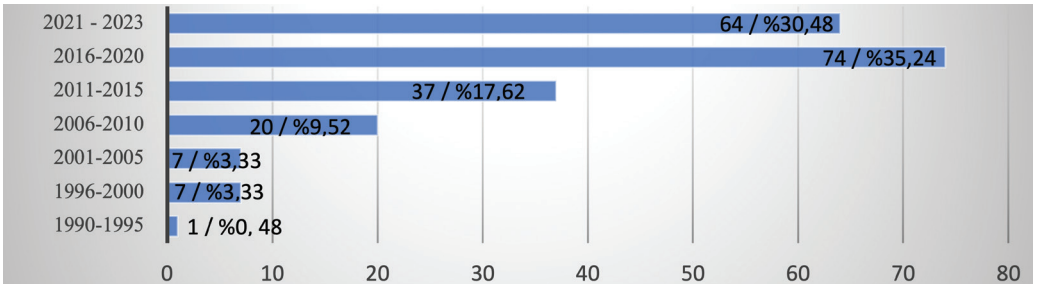
Kurumsallaşma başlıklı yüksek lisans tezlerinin yıllara göre dağılımı grafiğinden (Bkz. Şekil 3) izlenebileceği üzere, 2016-2020 döneminde yazılan tezlerin sayısı bir önceki döneme göre ciddi anlamda artmış ve 60'tan 134'e çıkmıştır. Bu fark, %123'lük bir artış oranına karşılık gelmektedir. Doktora tezlerinden farklı olarak, kurumsallaşma üzerine yazılan yüksek lisans tezlerinin sayısının yıllar içinde dalgalanma gösterdiği görülmektedir. Bununla birlikte yüksek lisans tezleri sayı itibariyle, her dönemde, doktora tezlerinden önemli oranda fazladır.

Şekil 3: Kurumsallaşma Başlıklı Yüksek Lisans Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı (Frekans / Yüzde Oranları)

Makale Çalışmaları

Kurumsallaşma başlıklı makalelerin özellikle 2001-2005 döneminden başlayarak istikrarlı bir artış eğilimine girdiği görülmektedir (Bkz. Şekil 4). 1990-1995 yılları arasında bir makale çalışması yapılmışken, 2016-2020 yılları arasında 74, 2021-23 dönemindeki üç yılda 64 makale yazıldığı tespit edilmiştir. Aynı seyir izlendiği takdirde, 2025 yılı sonuna kadar kurumsallaşma başlıklı yüzden fazla makalenin yapılmış olacağını bekleyebiliriz.

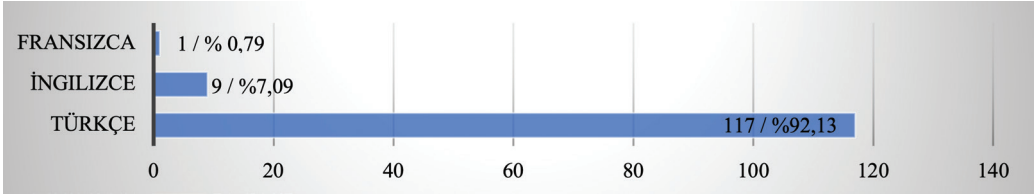
Şekil 4: Kurumsallaşma Başlıklı Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı (Frekans / Yüzde Oranları)

Kurumsallaşma Başlıklı Yayınların Yazım Dilleri

Kurumsallaşma başlıklı yayınlar yazım dilleri açısından incelendiğinde, doktora tezlerinin %92,13'ünün, yüksek lisans tezlerinin %92,8'inin ve kurumsallaşma başlıklı makalelerin %88,10'unun Türkçe yazıldığı görülmüştür. Kurumsallaşma başlıklı doktora tezlerinin, yüksek lisans tezlerinin ve makalelerin yazım dillerine göre bibliyometrik özelliklerine ilişkin bulgular ve yayınların yazım dillerine göre dağılım grafikleri aşağıda yer almaktadır.

Doktora Tezleri

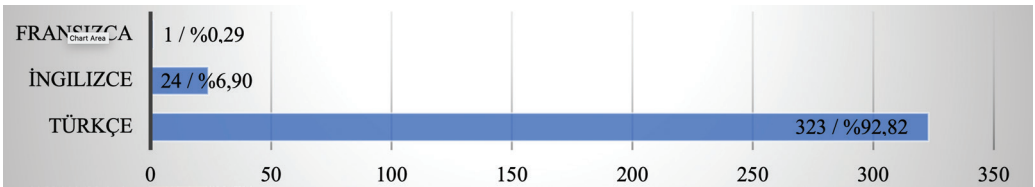
Kurumsallaşma başlıklı toplam 127 doktora tezinin 117'sinin Türkçe, 9'unun İngilizce ve birinin Fransızca yazıldığı tespit edilmiştir (Bkz. Şekil 5). Başka bir ifadeyle, Türkçe yazılmış doktora tezlerinin oranı yüzde 92'inin biraz üzerindedir.

Şekil 5: Kurumsallaşma Başlıklı Doktora Tezlerinin Yazım Dillerine Göre Dağılımı (Frekans / Yüzde Oranları)

Yüksek Lisans Tezleri

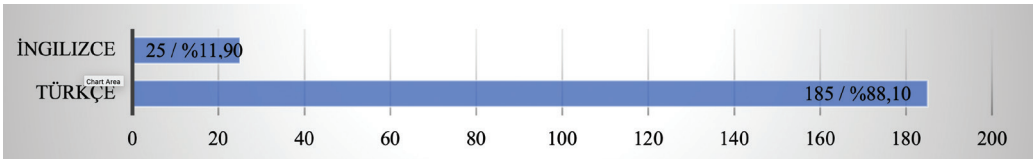
Kurumsallaşma başlıklı toplam 348 yüksek lisans tezinin 323'ünün Türkçe, 24'ünün İngilizce ve birinin Fransızca yazıldığı tespit edilmiştir. Doktora tezlerine benzer şekilde burada da yine yüzde 92'inin üzerinde bir oranla Türkçenin mutlak hakimiyeti göze çarpmaktadır.

Şekil 6: Kurumsallaşma Başlıklı Yüksek Lisans Tezlerinin Yazım Dillerine Göre Dağılımı (Frekans / Yüzde Oranları)

Makale Çalışması

Kurumsallaşma başlıklı toplam 210 makalenin 185'inin Türkçe ve 25'inin İngilizce yazıldığı tespit edilmiştir (Bkz. Şekil 7). Bu rakamlar bize, makale çalışmalarında tezlere yakın bir oranda yine Türkçe'nin tercih edildiğini göstermektedir.

Şekil 7: Kurumsallaşma Başlıklı Makalelerin Yazım Dillerine Göre Dağılımı (Frekans / Yüzde Oranları)

Kurumsallaşma Başlıklı Yayınların Ana Konu Başlıkları ve Anahtar Kelimeleri

Kurumsallaşma başlıklı doktora tezlerinin ana konu başlıklarına göre dağılımında %42,5 ile *işletme*; yüksek lisans tezlerinde ise %51 ile yine *işletme* teriminin ön planda olduğunu görmekteyiz. Makalelerin ana konu başlıkları ve anahtar kelimelerine bakıldığında, toplamda 571 anahtar kelime içerisinde 38 kez “aile işletmeleri, dokuz kez “Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme (KOBİ)” ve yedi kez “Osmanlı” anahtar kelimelerinin yer aldığı tespit edilmiştir. Kurumsallaşma başlıklı doktora ve yüksek lisans tezleri ve makalelerin ana konu başlıklarına ve anahtar kelimelerine göre bibliyometrik özelliklerine ilişkin bulgulara aşağıda yer verilmektedir.

Doktora Tezleri

Kurumsallaşma başlıklı doktora tezleri ana konu başlıklarına göre incelendiğinde, 54 sıklık (frekans) sayısı ve %42,52 ile *işletme*, 13 sıklık ve %10,24 ile *kamu yönetimi* ve 7 sıklık ve %5,51 ile *turizm* teriminin en fazla ele alınan konu başlıkları olduğu saptanmıştır (Bkz. Tablo 1).

Tablo 1: Kurumsallaşma Başlıklı Doktora Tezlerinin Ana Konu Başlıklarına Göre Dağılımı

Ana Konu Başlıkları	n	%
İşletme	54	42,52
Kamu Yönetimi	13	10,24
Turizm	7	5,51
Siyasal Bilimler	7	5,51
Tarih	6	4,72
Din	5	3,94
Eğitim ve Öğretim	3	2,36
Ekonomi	3	2,36
Uluslararası İlişkiler	3	2,36
Diğer	26	20,48
Toplam	127	100

Yüksek Lisans Tezleri

Kurumsallaşma başlıklı yüksek lisans tezleri ana konu başlıklarına göre incelendiğinde, 179 sıklık ve %51,44 ile *işletme*, 27 sıklık ve %7,76 ile *kamu yönetimi* ve 10 sıklık ve %2,87 ile *turizm* teriminin en fazla işlenen konu başlıkları olduğu saptanmıştır (Bkz. Tablo 2).

Tablo 2: Kurumsallaşma Başlıklı Yüksek Lisans Tezlerinin Ana Konu Başlıklarına Göre Dağılımı

Ana Konu Başlıkları	n	%
İşletme	179	51,44
Kamu Yönetimi	27	7,76
Turizm	10	2,87
Din	9	2,59
Siyasal Bilimler	9	2,59
Eğitim ve Öğretim	8	2,30
Endüstri ve Endüstri Mühendisliği	7	2,01
İnşaat Mühendisliği	6	1,72
Spor	6	1,72
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	6	1,72
Sosyoloji	6	1,72
Uluslararası İlişkiler	6	1,72
Ekonomi	6	1,72
Sağlık Kurumları Yönetimi	5	1,44
Hastaneler	4	1,15
Mimarlık	4	1,15
Hukuk	4	1,15
Antropoloji	4	1,15
Halkla İlişkiler	3	0,86
Maliye	3	0,86
Tarih	3	0,86
İletişim Bilimleri	3	0,86
Güzel Sanatlar	3	0,86
Diğer	27	7,78
Toplam	348	100

3.4.3. Makale Çalışmaları

Kurumsallaşma başlıklı makale çalışmalarında yer alan toplam 571 anahtar kelimenin 935 kez ele alındığı saptanmıştır. Makale çalışmaları anahtar kelimelerine göre incelendiğinde, 217 sıklık ve %23.21 ile *kurumsallaşma*, 38 sıklık ve %4.06 ile *aile işletmeleri* ve 9 sıklık ve %0,96 ile *Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme* teriminin en fazla yer verilen anahtar kelimeler olduğu saptanmıştır (Bkz. Tablo 3).

Tablo 3: Kurumsallaşma Başlıklı Makalelerin Anahtar Kelimelerine Göre Dağılımı Tablosu (en az 3 sıklık ve üzeri değerler)

Anahtar Kelimeler	n	%
Kurumsallaşma	217	23,21
Aile İşletmeleri	38	4,06
Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme (KOBİ)	9	0,96
Osmanlı	7	0,75
Türkiye	6	0,64
Kurumsallaşma Düzeyi	5	0,53
İşletme	4	0,43
Markalaşma	4	0,43
Modernleşme	4	0,43
Muhasebe Bilgi Sistemi	4	0,43
Profesyonelleşme	4	0,43
Bilim Tarihi	3	0,32
Değişim	3	0,32
Doğuş Teorileri	3	0,32
İkinci Kuşak	3	0,32
İş Tatmini	3	0,32
KOSGEB	3	0,32
Kurumsal Girişimcilik	3	0,32
Kurumsal Yönetim	3	0,32
Kültür	3	0,32
Liderlik	3	0,32
Nepotizm	3	0,32
Parti Tipolojileri	3	0,32
Üniversite	3	0,32
Diğer	594	63,54
Toplam	935	100

Sonuç ve Tartışma

Kurumsallaşma kavramının Türkiye’deki algılanış biçimine ışık tutması açısından, bu çalışmada, Türkiye’de konuyla ilgili erişilen ilk akademik yayından 2023 yılı sonuna kadar ulusal literatürde “kurumsallaşma” başlıklı çalışmalar çeşitli değişkenler bakımından analiz edilmiştir. Sözü edilen yayınların bibliyometrik açıdan hangi dönemlerde, hangi alanlarda, hangi konu başlıkları ile ilişkilendirildiği tespit edilmiştir.

Araştırmanın kapsama aldığı dönemde Türkiye’de *kurumsallaşma* başlıklı 348 yüksek lisans tezi, 127 doktora tezi ve 210 makale yayınlandığı, yapılan yayınların ağırlıklı olarak Türkçe yazıldığı tespit edilmiştir. Bu akademik yayınların yıllara göre dağılımında 2006 yılı ve sonrasında yapılan yayınların

ciddi olarak artış gösterdiği, yapılan akademik yayınların özellikle işletme, kamu yönetimi bilim dallarında ve aile işletmeleri, küçük ve orta büyüklükteki işletmeler gibi anahtar kelimeler ile bağlantılı olduğu saptanmıştır. 3 Ekim 2005 tarihinde Lüksemburg'da yapılan Hükümetlerarası Konferans ile Türkiye'nin resmen AB'ye katılım müzakerelerine başlaması ve yine aynı gün Türkiye için Müzakere Çerçeve Belgesi'nin yayınlanması ile Türkiye ile AB arasında yepyeni bir sürece girilmesi ile (T.C. Avrupa Birliği Başkanlığı, 2025) bu yeni süreçte kamu ve özel sektörde kurumsal yapılar, yönetim, şeffaflık ve hesap verebilirlik konuları daha çok gündeme gelmiştir. Bununla paralel biçimde akademik camiada da AB normlarına uyum bağlamında kurumsallaşma, yönetim ve etik gibi konular daha fazla araştırılmaya başlanmıştır. Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) OECD İlkeleri'ni temel alarak 4 Temmuz 2003 tarihinde Kurumsal Yönetim İlkeleri'ni yayınlaması (SPK, 2025) ve finansal şeffaflık, yönetim kurulu yapıları gibi konuların kurumsallaşma literatürünü beslemesi ile 2000'li yılların ortasından itibaren Türkiye'deki aile işletmelerinin artan küresel rekabetle başa çıkmak için kurumsal yapılarını güçlendirme çalışmalarındaki artışın "Kurumsallaşma" başlıklı akademik yayınların çoğalmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Kurumsallaşma başlığı taşıyan tüm doktora tezleri, yüksek lisans tezleri ve makalelerin sayısının istikrarlı biçimde arttığı ve özellikle yüksek lisans tezlerinde kurumsallaşma konusu üzerinde çok durulduğu da çalışmanın saptanan bulgularındandır.

Konuya olan ilginin artarak devam ettiğine yönelik bulgular ve kavramın ilişkilendirildiği işletme, aile işletmesi gibi konu başlıkları ve anahtar kelimeler, Türkiye'de küçük işletmelerin- ki çok büyük bir kısmı aile işletmesidir-yönetişel sorunlarının artarak devam ettiğini göstermektedir. Bu da konuyu çekici hale getirmekte ve üzerinde çalışmaya teşvik etmektedir.

Diğer yandan, yayınların çok büyük bir oranda Türkçe yapılıyor olması da kendi anlayışımıza uygun bir kurumsallaşma kavramı ve jargonu geliştirmemize neden olmaktadır. Bu araştırmayla, kurumsallaşma kavramıyla ilişkili akademik çalışmaların niceliksel açıdan gösterdiği eğilim, kullanılan lisan, kavramın daha çok hangi bağlamda ele alındığı, hangi konularla daha fazla ilişkilendirildiği gibi sorulara net yanıt verildiği düşünülmektedir. Bununla beraber, kurumsallaşma kavramına Türkiye'de hangi anlamlar yüklendiğinin ve bu kavrama dönük algılamaların daha iyi anlaşılabilmesi için kurumsallaşma konusunda yapılan akademik çalışmaların içerik analizinin de başka çalışmalarda incelenmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

ALPAY, G., BODUR, M., YILMAZ, C., ÇETİNKAYA, S. ve ARIKAN, L. (2008). Performance Implications of Institutionalization Process in Family-Owned Businesses: Evidence From an Emerging Economy. *Journal of World Business*. Volume 43, Issue 4, 435-448.

AYDIN KÜÇÜK, B., (2021). Aile işletmelerinde kurumsallaşma ve aile anayasası. 4. Bölüm- Aile işletmelerinin kurumsallaşmasının psikolojisi. Atlas Akademik Basım Yayın Dağıtım Tic. Ltd. Şti. 51-67.

AKKUŞ, B. ve BİLEN, A. İşletmelerde insan kaynakları yönetimi uygulamaları ile kurumsallaşma arasındaki ilişkinin araştırılması, Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 2020, Cilt: 9, Sayı: 1, 39-55.

BAYAR, M., (2021). Aile işletmelerinde kurumsallaşmanın önemi ve kurumsallaşma sürecinde stratejik yönetimin rolü. Bucak İşletme Fakültesi Dergisi. Cilt 4. Sayı 1. 63-81. E-ISSN: 2687-3826.

BRITANNICA, 2024. 10.02.2024 tarihinde <https://www.britannica.com/search?Query=institutionalization> adresinden erişilmiştir.

CHRIS K.Y.L., ANDY C.L.Y. (2018). Quality management standards, institutionalization and organizational implications: a longitudinal analysis. *International Journal of Production Economics* 200. 231-239.

COLYVAS, J.A. ve POWELL, W.W. (2006). Roads to Institutionalization: The remaking of Boundaries Between Public and Private Science. *Research in Organizational Behavior*. Volume 27, 305-353.

DONTHU, N., KUMAR, S., MUKHERJEE, D., PANDEY, N. ve LIM, W.M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*. 133. 285-296.

DONG, Q., ZHONG, C., GENG, Y., DONG, F., CHEN, W. ve ZHANG, Y., (2024). A bibliometric review of carbon footprint research. *Carbon Footprints*. 3:1. 1-21. Doi: 10.20517/cf.2023.45.

DURAN, C., ve BOZ, D., (2021). Kurumsallaşmanın iş ve işletme performansına etkisi. *International Marmara Social Sciences Congress (Spring) 2021 Proceedings Book*. 358-362.

ERNST & YOUNG, 2020, Aile şirketleri değişime nasıl hazırlanıyor? Aile şirketlerinde yeni normal. 10.02.2024 tarihinde https://assets.ey.com/content/dam/ey-sites/ey-com/tr_tr/pdf/2020/09/ey-turkiye-aile-sirketlerinde-yeni-normal.pdf adresinden erişilmiştir.

FLECK, D., (2007). Institutionalization and organizational long-term success. *Brazilian Administration Review*. V. 4, N. 2, Art. 4, 64-80.

G20/OECD Kurumsal yönetim ilkeleri, OECD'nin G20 Bakanlar ve Merkez Bankası Başkanlarına raporu, 2015 Turkey G20 ve OECD, Eylül 2015, 10.02.2024 tarihinde <https://www.oecd.org/daf/ca/Corporate-Governance-Principles-TUR.pdf> adresinden erişilmiştir.

INSEAD, (2020). The Institutionalization of family firms Europe. 19.02.2024 tarihinde <https://www.insead.edu/sites/default/files/assets/dept/centres/gpei/docs/the-institutionalization-of-family-firms-europe.pdf> adresinden erişilmiştir.

JEPPERSON, R.L. (1999). "Institutions, institutional effects, and institutionalism" *The New Institutionalism in Organizational Analysis*. Chicago: University of Chicago Press.

KAHRAMANOĞLU, A., Sigorta acentelerinde kurumsallaşma algısı, *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, Yıl Year : 11, Cilt Volume:17, Sayı Issue :37, 4847 – 4872.

KARASOY, H.A., (2015). Family businesses, institutional entrepreneurship and role of the state. *The International Journal of Economic and Social Research*, Vol. 11, Year 11, No. 2, 183-198.

LEE, I.S., LEE H., YOUNBYOUNG, C. HYEJIN, P. Bibliometric analysis of research assessing the use of acupuncture for pain treatment over the past 20 years. *Journal of Pain Research*.13. 367–376.

LIN, C.L. ve WANG, Y.A. (2022). Institutionalization, organizational commitment, and hope for personal fulfillment in the shawshank redemption. *ELS Journal on Interdisciplinary Studies in Humanities*. Volume 5. Issue 4, 665-672. Doi: 10.34050/elsjish.v5i4.23163.

MERT, G., (2022). Kurumsallaşma ve kurumsallaşmanın önemi. 19.02.2024 tarihinde <https://satinalmadergisi.com/kurumsallasma-ve-kurumsallasmanin-onemi/> adresinden erişilmiştir.

MEYER, J. ve ROWAN, B. (1991) "Institutionalized organizations: Formal structure as myth and ceremony". *The New Institutionalism in Organizational Analysis*. Chicago: University of Chicago Press.

MUGENYI, A.R., KAREMERA, C., WESANA, J., DOOMS, M. (2022). Institutionalization of Organizational Change Outcomes in Development Cooperation Projects: The Mediating Role of Internal Stakeholder Change-Related Beliefs. *Administrative Sciences*. 12:60. Doi.org/10.3390/admsci12020060. 1-20.

SAĞDIÇ, E. (2021). Kurumsallaşma üzerine. *Aimsad Dergisi*. 19.02.2024 tarihinde <https://aimsaddergisi.com/kurumsallasma-uzerine/> adresinden erişilmiştir.

SPK, (2025). 30.05.2024 tarihinde <https://spk.gov.tr/kurumsal-yonetim-ilkeleri> adresinden erişilmiştir.

TAN, F.Z. ve AYDIN, Ç. Ö., (2019). Kurumsallaşma: Kavramsal bir inceleme. *Alinteri Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 225-235. <https://doi.org/10.30913/alinterisosbil.514545>.

T.C. Avrupa Birliği Başkanlığı, (2025). 30.05.2024 tarihinde https://www.ab.gov.tr/turkiye-ab-iliskilerinin-tarihcesi_111.html#:~:text=3%20Ekim%202005%20tarihinde%20L%C3%BCKsemburg,i%C3%A7in%20M%C3%BCzakere%20%C3%87er%C3%A7eve%20Belgesi%20yay%C4%B1mlanm%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r adresinden erişilmiştir.

TEMİZ, N. ve ERGÜNEŞ, T. E., Kurumsallaşma sürecindeki işletmelerde insan kaynakları uygulamalarının önemi: Bir işletme örneği, *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 6 - Sayı 1 / Aralık 2022, 27-39, Doi: 10.55044/meusbd.1169507

TUTAR, H., (2023). Bibliometric analysis and visual mapping of the articles published in the İİEF Journal from the beginning to the present. Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi. Sayı 10. 87-105.

YOLAÇ, S. ve DOĞAN, E. (2011). Küreselleşme sürecinde aile işletmelerinde yönetim ve kurumsallaşma. Cilt: 61, Sayı: 2, 83-110.

YÜCEL, İ. ve ÖZKALAN, S.Ö. Aile işletmeleri, kurumsallaşma ve nepotizm, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(2), 247-276.

Summary

The concept of “institutionalization” is an important subject studied in many different fields such as history, sociology, human rights, organization theory, health, etc. in the world. In Turkey, this concept is a subject that is mostly associated with the field of business administration and is frequently addressed in the context of “family businesses” and “organization theory”. Within the context of family businesses, institutionalization is used in relation to the adoption of activities and policies such as leaving the management of businesses to professional managers, acting in accordance with the strategies and foresight of professional employees in business processes, and employing professional consultants in the business. On the other hand, within the context of organization theory, institutionalization refers to a socialization process in which the values, beliefs, policies, practices and rules of businesses are instilled in their members, and thus these values or rules are collectively adopted, both as a process and a situation. These two “ways of addressing” the concept of institutionalization are often confused in business literature, and for this reason, there is a serious need for the concept to be understood correctly and addressed in line with international literature.

The main purpose of this study is to analyze the studies titled “institutionalization” in the national literature from the first academic publication accessed in Turkey to the end of 2023 according to various variables using the bibliometric analysis method and to determine the periods, fields and topics that the publications are associated with. The fact that the studies on “institutionalization” in Turkey are conducted systematically and comprehensively for the first time using the bibliographic analysis method shows the originality of this study.

In order to access the publications titled institutionalization, all published theses that include the words “institutionalization” in both English and Turkish were searched through the Thesis Center of the Council of Higher Education. In addition, academic publications were searched with both English and Turkish “institutionalization” titles in the Google Scholar search engine as well as the academic websites Ulakbim, DergiPark and Assos Index, which are widely used by researchers in Turkey and where they upload their articles.

The study found that 685 academic studies were conducted on the subject of institutionalization from 1993, when the first publication was made, to the end of 2023. 348 of these studies were master’s theses, 127 were doctoral theses, and 210 were articles. Half of the academic publications with the title of institutionalization (50.8%) were in the form of master’s theses, 30.6% were articles, and 18.5% were doctoral theses. In addition, it was revealed that the number of studies increased steadily, and especially in 2006 and after, the subject of institutionalization was emphasized a lot in master’s theses.

In terms of written languages, it was revealed that 92.13% of doctoral theses, 92.8% of master’s theses, and 88.10% of articles were written in Turkish. When the main subject headings and keywords of the articles written in the field were examined, it was determined that the keywords “family businesses” were used 38 times, “Small and Medium-Sized Enterprises (SMEs)” were used 9 times and “Ottoman” were used 7 times in a total of 571 keywords.

The increasing interest in the subject and the association of the concept with business, family business and small businesses indicate that the managerial problems of small businesses in Turkey continue to increase. This makes the subject attractive and encourages work on it. On the other hand, the fact that the publications are mostly in Turkish also causes us to develop an institutionalization concept and jargon that is suitable for our own understanding.

It is thought that the research conducted provides clear answers to questions such as the quantitative trend of academic studies related to the concept of institutionalization, the language used, the context in which the concept is discussed more, and the subjects it is associated with more. However, it is strongly recommended that the content analysis of academic studies on institutionalization be examined in other studies in order to better understand the meanings attributed to the concept of institutionalization in Turkey and the perceptions towards this concept. Since the bibliometric analysis method provides valuable information in quantitatively analyzing the primary performance of the existing literature and in obtaining the progress of existing research and the trends of future research by utilizing the important points of the research, it is hoped that the research will contribute to the determination of the current situation as well as the identification of gaps in the field for future studies.